

Andrzej Łuczyszyn

Wyższa Szkoła Bankowa we Wrocławiu

e-mail: aluczyszyn@wp.pl

MIASTA JAKO MIEJSCA KUMULACJI PRZESTĘPCZOŚCI

CITIES AS A PLACE OF CUMULATION OF CRIME

DOI: 10.15611/pn.2017.490.19

JEL Classification: F52

Streszczenie: Rola miast w kształtowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego w nowej gospodarce jest szczególna. Jako siły napędowe regionów i mikroregionów uwidaczniają zarówno pozytywne jak i negatywne tempo zachodzących zamian. Sprawia to m.in., że inaczej impulsy rozwojowe we współczesnej gospodarce są przyjmowane i przekazywane przez duże miasta (z większą siłą), a inaczej przez małe, które w większości mogą liczyć tylko na możliwość przyjmowania tych impulsów od dużych ośrodków, np. aglomeracji czy metropolii. Z oczywistych względów bowiem siła ich własnego oddziaływania gospodarczego jest za mała. Nie pozostaje to bez wpływu na zróżnicowanie poszczególnych przestrzeni społeczno-ekonomicznych. Ma to także istotne znaczenie dla kształtowania przestępczości w jej różnych postaciach.

Słowa kluczowe: miasta, przestrzeń, bezpieczeństwo.

Summary: The role of cities in shaping socio-economic development in the new economy is special. As driving forces for regions and microregions, they show both positive and negative rates of change. This, among other things, implies that developmental impulses in the modern economy are received and transmitted by large cities (with greater force) and by small ones which in the majority can only count on the possibility of receiving these impulses from large centers such as the agglomerations or the metropolis. For obvious reasons, the strength of their own economic influence is too small. This does not affect the differentiation of particular socio-economic spaces. This is also important for shaping crime in its various forms.

Keywords: cities, space, security.

1. Wstęp

Dynamiczne zmiany w światowej gospodarce sprzyjają rozważaniom na tematy bezpieczeństwa państwa w różnych odsłonach. Ma to swoje uzasadnienie, gdyż bezpieczeństwo oprócz tego, że jest naturalną potrzebą w życiu każdego człowieka i to-

warzyszy mu we wszystkich dziedzinach jego aktywności, zmienia także jego środowisko. Obecnie jednym z najistotniejszych zjawisk wywierającym ogromny wpływ na różne sfery bytu człowieka i bezpieczeństwa jest globalizacja. Zróżnicowanie i miara owego wpływu sprzyjają mnożeniu podejść badawczych do poszukiwania związków między zachodzącymi zmianami a poziomem bezpieczeństwa.

Wzrost zachowań przestępczych dotyczy obecnie aktywności w wielkich aglomeracjach (nowo kształtujących się metropoliach), w których bardzo często tworzą się warstwy marginesu życia społecznego. Wynika to przede wszystkim z tego, że następują ciągle zmiany na rynku pracy w Polsce, które wymagają coraz większej dynamiki w zakresie kreowania własnego wizerunku i podnoszenia kwalifikacji. To z kolei indukuje konieczność ponoszenia coraz większych wydatków. Z drugiej strony dzięki szybkiemu przepływowi kapitałów i wzrostowi konkurencji w zakresie pozyskiwania siły roboczej obniża się poziom możliwych do osiągnięcia dochodów z pracy. Większe korzyści wydają się udziałem tych, którzy poszukują nie tylko pracy, ale zysku, nie tyle stabilizacji i bezpieczeństwa, ile maksymalizacji posiadania dóbr.

Celem artykułu jest identyfikacja i ocena zagrożeń, jakie niesie za sobą rozwój miast w Polsce w kontekście możliwości ich zwalczania przez główny podmiot publiczny, jakim jest policja. Zakres przestrzenny tej oceny obejmuje miasta wojewódzkie i miasta powyżej 100 tys. mieszkańców.

2. Miasto jako produkt urbanizacji i element rozwoju społeczno-gospodarczego

Miasto jest specyficznym tworem przestrzennym, które ewoluowało w zasadzie od zamierzonych dziejów. Jednak współczesny system osadniczy, w tym także miasto, wytworzył się niedawno, tj. wraz z końcem epoki feudalnej i wzrostem znaczenia przemysłu w działalności człowieka. Początkowo był to układ urbanizacyjny zamknięty, ale w zasadzie od początku tworzenia się gospodarki rynkowej dość widoczny jest proces otwierania się tego systemu na otoczenie. Niezaprzeczalną rolę odgrywa tutaj industrializacja, która wprowadzając do struktury przestrzennej miasta nowe elementy, zmienia dotychczas względnie stabilny jego krajobraz, jak i otoczenie zewnętrzne.

Nie zważając na granice definicji miasta dotyczące chociażby jego liczby mieszkańców, można powiedzieć, że w polskich realiach społeczno-gospodarczych są nimi zarówno te, które liczą niespełna 1000 mieszkańców, jak i wielomilionowe metropolie [Brol 2001, s. 14]. Oznacza to, że w wyniku postępu cywilizacyjnego każde miasto znajduje się w ciągłym rozwoju, zmieniają się nieustannie jego poszczególne elementy, takie jak: skupisko ludności, funkcje ponadlokalne, zagospodarowanie przestrzeni oraz środowisko przyrodnicze.

Istnieje wiele koncepcji i teorii na temat rozwoju miast, ich organizacji wewnętrznej, współpracy i relacji z dalszym i bliższym otoczeniem. Dwie spośród tych teorii: hierarchii miast W. Christallera i polaryzacji F. Perroux, wywarły silny wpływ na

dalszy rozwój badań w tym zakresie i dały podstawę do analiz wzajemnych związków między miastem a regionem, szczególnie dotyczących zjawiska koncentracji przestrzennej i związanym z tym modelem centrów i peryferii. Prezentują one dwa różne podejścia do koncepcji ekonomicznego rozwoju miast: teoria hierarchii koncentruje się na wymianie i rynku, teoria polaryzacji na produkcji [Jewtuchowicz 2004, s. 96].

W teorii hierarchii region jest siłą twórczą powstawania miasta jako ośrodka centralnego¹. Z kolei w teorii polaryzacji dominuje koncentracja działalności wokół tzw. biegunu wzrostu. Tym samym wykształca się region o określonej specjalizacji. Biegun wywołuje wokół siebie skumulowane efekty wzrostu i koncentrację zasobów ludzkich i kapitału. Czynnikiem, który wspiera koncentrację, a tym samym polaryzację, jest różnorodność. Tak przedsiębiorstwa jak i gospodarstwa domowe przyciągane są przez centra gospodarcze operujące większą liczbą bardziej wykwalifikowanych pracowników niż peryferie. Również dochody są na ogół znacznie większe w ośrodkach centralnych niż w regionach peryferyjnych. W rezultacie powstają nierównomierności przestrzenne będące źródłem procesu polaryzacji.

M. Castells w swojej książce pod tytułem *Kwestia miejska* zauważa, że każda forma materii ma swoją historię [Castells 1982, s. 21]. Dlatego podstawą wszelkich badań dotyczących określonego zjawiska powinno być dokładne poznanie jego historii. Takie podejście należy także odnieść do podstawowej formy organizacji przestrzeni, jaką stało się miasto.

Warto podkreślić, że w większości krajów europejskich podstawowym kryterium decydującym o nadaniu praw miejskich jest kryterium demograficzne. Z kolei kryterium funkcjonalne nie jest łatwe do ustalenia w sposób jednoznaczny i ma w praktyce charakter kryterium uzupełniającego, co należy uznać za wadę. Ogólnie utrzymuje się, że miasto charakteryzuje przewaga ludności utrzymującej się z zajęć pozarolniczych. Także trudne do sprecyzowania jest kryterium przestrzenne ze względu na rozpiętość w zakresie zarówno intensywności zabudowy, jak i gęstości zaludnienia. Kryterium socjologiczne ma zazwyczaj charakter marginesowy i nie jest łatwe do uchwycenia [Łuczyszyn 2004, s. 135, 136].

Wszystkie definicje miasta formułowane w literaturze przedmiotu w zasadzie uwzględniają powyższe kryteria, niemniej jednak wydaje się, że obecnie definicją uniwersalną jest ujęcie encyklopedyczne, według którego miasto jest jednostką osadniczą powstałą historycznie w wyniku skupienia się ludzi w celu wykonywania zawodów nierolniczych, wyróżniającą się intensywnością zabudowy, wyposażeniem m.in. w sieci transportu, urządzenia gospodarki wodnej i do zaopatrywania w energię, produkcją dóbr i usługami, także i dla pozamiejscowego odbiorcy. Jest zatem swoistym wytworem cywilizacji, określoną formą skupienia ludności, uwarunkowaną historycznym procesem pogłębiania się społecznego podziału pracy [Encyklopedia popularna 1998, s. 68].

Obecnie w Polsce to właśnie miasta w szczególności duże (aglomeracje, konurbacje, metropolie) kreują tempo rozwoju, kształtują jego kierunki oraz identyfikują

---

¹ Uważa się, że system osadniczy krajów Europy ukształtowany jest pod silnym wpływem logiki tworzenia się miejsc centralnych.

podstawowe bariery. W warunkach przyjętej doktryny liberalno-demokratycznej występuje jednak czynnik odpowiedzialności za bezpieczeństwo i porządek publiczny w mieście.

3. Przestrzeń społeczno-ekonomiczna jako czynnik generujący bezpieczeństwo

Problematyka gospodarowania przestrzenią należy do kluczowych obszarów współczesnej gospodarki, a sama przestrzeń staje się dobrem rzadkim. W sposób znaczący implikuje to konsekwencje nie tylko dla gospodarki światowej, ale także dla gospodarek poszczególnych krajów, regionów i mikroregionów. Przestrzeń jawi się jako dobro szczególnie pożądane, a popyt na nią w procesach globalizacji zaczyna być szczególnie widoczny w dużych ośrodkach metropolitalnych (aglomeracjach, konurbacjach, dużych miastach). Przekłada się to bezpośrednio na poziom życia mieszkańców, w szczególności w sektorze lokalnym (gminach, powiatach), jak również na marginalizowanie niektórych ośrodków (miejskich, wiejskich), w tym także na deprecjację majątku publicznego tych ośrodków. Nie pozostaje to bez wpływu na formy i sposoby zapewniania bezpieczeństwa w tego rodzaju przestrzeniach, które wraz postępowaniem naukowo-technicznym indukuje poszukiwanie coraz to nowszych i skutecznych rozwiązań.

Obecnie kierunki działań podejmowanych w wielu krajach europejskich wskazują np. na coraz większe zacieśnianie współpracy architektów i urbanistów z podmiotami powołanymi do zapewniania bezpieczeństwa jako najistotniejszego czynnika rozwoju lokalnego. Lansowane m.in. koncepcje kształtowania bezpiecznej przestrzeni, choć głównie skoncentrowane na przestrzeń fizyczną, zaczynają rozprzestrzeniać się także na jej wymiar gospodarczy. To pokazuje, że cechy fizyczne miejsca są czynnikiem generującym problem bezpieczeństwa.

Tak więc z punktu widzenia zapobiegania przestępczości należy dążyć do zmian architektonicznych, budowlanych oraz planistycznych. Możliwość takich działań leży w kompetencji wielu podmiotów, które często nie uświadamiają sobie swej roli w kształtowaniu bezpieczeństwa w jego różnych postaciach. Ważnym zadaniem tych podmiotów staje się inicjowanie i inspirowanie działań mających wpływ na zagospodarowanie przestrzenne, działania planistyczne oraz procesy architektoniczne i budowlane, w celu tworzenia przestrzeni fizycznej przyjaznej mieszkańcom i wrogiej przestępcom. „Taki kierunek działań przyjęty m.in. przez policje wielu krajów stał się jednym z podstawowych narzędzi wykorzystywanych do zapobiegania przestępczości i zapewnienia bezpieczeństwa społeczności lokalnych” [Łojek 2007, s. 132], które na podstawie podjętych inicjatyw oceniają m.in. sprawność i skuteczność lokalnych władz, a przede wszystkim wydają o nich opinię. Stąd wskazać należy, że w celu zwalczania przestępczości w takich miejscach należy korzystać z wszelkich instrumentów (a w szczególności w warunkach polskich), planowania urbanistycznego. Oznacza to, że planowanie urbanistyczne może

polepszać bezpieczeństwo, a kształtowanie przestrzeni wpływa na bezpieczeństwo miast i obywateli je zamieszkujących².

Realizacja koncepcji przestrzeni bezpiecznych w Polsce następuje niemal wyłącznie w drodze procesów rewitalizacji. Są one realizowane od końca lat 80. XX w. Głównymi inicjatorami zmian są samorządy wybranych miast, które w celu zrealizowania programów prewencyjnych tworzą instrumenty prawa lokalnego i opracowują programy przygotowawcze [Burkiewicz i in. 2012, s. 85, 86].

Bazując na efektach wdrażanych działań na rzecz bezpieczeństwa publicznego jako elementu bezpieczeństwa państwa, w następnej części niniejszego artykułu przedstawiono efekty działań policji w wybranych miastach Polski, odzwierciedlające z jednej strony stan bezpieczeństwa w ośrodkach powyżej 100 tys. mieszkańców, z drugiej jako element determinujący bezpieczeństwo w regionach.

4. Efekty działań policyjnych w regionach i dużych miastach w Polsce

Jak ważne zatem są działania podmiotów publicznych zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego w miastach, nie należy nikomu uzmysławiać. Dla zobrazowania efektów w zakresie skuteczności tych działań posłużono się danymi z policji za lata 2015 i 2016 w zakresie przestępczości ogółem (tab. 1). Przedstawione dane odnoszą się do miast powyżej 100 tys. mieszkańców w Polsce, co oznacza, że zawierają one liczbę i rodzaj przestępstw jako element czynów popełnianych w poszczególnych regionach.

Analizując stan zagrożenia w latach 2015 i 2016, warto podkreślić, że w grupie miast powyżej 500 tys. mieszkańców najbardziej zagrożone przestępczością są w kolejności: Warszawa, Wrocław, Poznań, Kraków i Łódź. Dotyczy to zarówno postępowań wszczętych, jak i stwierdzonych w tych miastach. Pomimo spadku dynamiki postępowań i wzrostu wykrywalności jedynie miasto Wrocław odnotowało 1,9-procentowy spadek wykrycia. W przypadku kiedy w całym województwie dolnośląskim widoczny jest ogólny poziom wykrycia przestępstw większy o 0,1% przy wzroście z 63,3 w 2015 r. do 63,5 w 2016 r., to wnioskować należy, że był to jedyny spadek wykrycia w tej grupie miast. Pokazuje to jednoznacznie, że wyższy poziom wykrywalności przestępstw w województwie nastąpił w wyniku poprawy tego parametru w poszczególnych komendach miejskich i powiatowych policji. Potwierdzają to m.in. dane miast województwa dolnośląskiego w pozostałych grupach, chociażby Wałbrzycha czy Legnicy z grupy miast w przedziale od 100–150 tys. mieszkańców. Tutaj należy także podkreślić, że zarówno Wałbrzych jak i Legnica to miasta, w których nastąpiła największa ilość postępowań wszczętych i stwierdzonych.

---

² Jedną ze znanych a zarazem ciągle rozwijanych koncepcji przeciwdziałania działaniom przestępczym i eliminacji bariery rozwoju lokalnego jest koncepcja *Crime Prevention through Environmental Design* (CPTED). Opiera się ona na czterech głównych strategiach [Dukała 2012, s. 55–61]: *naturalnej delimitacji terytorialnej, zarządzaniu i konserwacji, naturalnej konserwacji, naturalnej kontroli dostępu*.

Tabela 1. Przepiępstwa ogółem w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców w Polsce w latach 2015–2016

Miasto	Przepiępstwa wszczęte		Przepiępstwa stwierdzone			% wykrycia	
	2016	WD	2015	2016	WD	2015	2016
1	2	3	4	5	6	7	8
Miasta powyżej 1 000 000 mieszkańców							
Warszawa	53 593	93,2	47 252	47 054	99,6	37,8	41,8
Miasta od 500 001 do 1 000 000 mieszkańców							
Kraków	21 585	91,9	24 276	22 419	92,4	52,8	55,7
Poznań	24 332	92,1	25 985	22 741	87,5	52,4	52,5
Łódź	19 096	91,3	19 765	17 480	88,4	44,6	45,7
Wrocław	27 727	94,4	28 332	25 422	89,8	46	44,2
Miasta od 200 001 do 500 000 mieszkańców							
Częstochowa	5 995	90,5	7 322	6 636	90,6	72,1	73,7
Szczecin	9 871	90,1	11 617	12 195	105	62,7	69,8
Sosnowiec	5 006	84,7	7 017	9 947	84,8	67,9	69,7
Toruń	6 434	94,5	8 949	8 276	92,5	68,5	67,9
Białystok	6 300	91,9	6 919	7 081	102,3	61,7	67,1
Radom	5 953	85,1	5 820	5 419	93,1	64	66,5
Gdynia	5 746	86,5	5 885	6 413	109	53,8	62,7
Bydgoszcz	9 542	94,9	8 700	8 593	98,8	61,6	62,4
Katowice	9 907	86,7	12 689	10 899	85,9	55,9	57,5
Lublin	10 158	89,5	9 305	8 517	91,5	53,7	57,1
Gdańsk	12 834	88,6	10 894	11 020	101,2	40,9	47,3
Miasta od 150 001 do 200 000 mieszkańców							
Bielsko Biała	6 140	90,9	7 397	8 929	120,7	64,2	74,2
Bytom	3 482	86,6	5 579	3 906	70	72,8	70,6
Kielce	6 127	89,6	7 173	6 598	92	62,6	67,6
Gliwice	6 807	85,6	10 152	7 787	76,7	66,7	62,6
Zabrze	4 061	90,8	4 302	4 304	100,1	60,1	62,4
Olsztyn	7 061	97,8	6 363	6 196	97,4	57,8	54,9
Rzeszów	6 202	96,9	4 562	4 205	92,2	50,9	52,3
Miasta od 100 001 do 150 000 mieszkańców							
Tarnów	4 027	93,8	5 842	10 080	172,5	80	90,1
Kalisz	2 706	83,4	3 852	3 238	84,1	75,8	80,1
Wałbrzych	4 166	93,5	6 670	5 794	86,9	78,4	79,6
Tychy	2 579	92,5	3 341	3 740	111,9	71,2	75,8

1	2	3	4	5	6	7	8
Koszalin	3 133	90,9	4 425	3 973	89,8	68,5	74,2
Legnica	4 366	92,4	8 566	7 841	91,5	72,6	74,2
Rybnik	3 479	86,6	4 814	4 270	88,7	71,5	73,9
Elbląg	4 047	91,2	4 262	4 123	96,7	67,8	72,4
Ruda Śląska	2 664	75,2	3 577	3 009	84,1	64,1	69,5
Chorzów	3 022	88,6	6 416	3 633	56,6	78,4	68,6
Dąbrowa Górnicza	2 789	85,3	3 105	3 154	101,6	62,8	68,4
Płock	3 690	84	4 149	3 661	88,2	65,3	66,4
Gorzów Wlkp.	4 249	91,7	5 101	4 613	90,4	64,2	66,2
Zielona Góra	5 142	97,1	6 159	5 177	84,1	68,5	65,8
Włocławek	5 021	94,2	4 719	4 667	98,9	55,1	55,7
Opole	5 604	87,8	6 129	5 563	90,8	51,2	55

WD – wskaźnik dynamiki; KWP – Komenda Wojewódzka Policji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

Tabela 2. Przestępstwa ogółem w Polsce według garnizonów w latach 2015–2016

KWP	Postępowania wszczęte			Postępowania stwierdzone			% wykrycia	
	2015	2016	WD	2015	2016	WD	2015	2016
Kielce	17 824	16 439	92,2	24 735	18 996	76,8	76,2	74,4
Kraków	59 345	53 892	90,8	71 854	74 962	104,3	67,9	73,7
Lublin	36 488	33 226	91,1	33 9866	31 498	92,7	71,6	73
Radom	41 820	37 104	88,7	40 251	39 644	98,5	70,1	72,7
Poznań	62 877	57 223	91	72 011	63 711	88,5	71,5	72,4
Szczecin	35 985	33 248	92,4	40 114	36 873	91,9	70	72,1
Katowice	100 659	88 288	87,7	121 761	110 177	90,5	69,4	71,8
Białystok	18 255	16 535	90,6	18 138	17 811	98,2	65,9	71,2
Bydgoszcz	39 707	36 602	92,2	40 116	38 439	95,8	67,1	69,7
Gorzów Wlkp.	24 056	22 161	92,1	27 510	23 060	83,8	71,4	69,6
Rzeszów	28 600	26 508	92,7	27 616	23 506	85,1	71,7	69,3
Olsztyn	30 331	28 098	92,6	27 445	27 056	98,6	64,8	67,6
Opole	19 858	18 063	91	20 132	20 212	100,4	65,4	65,8
Wrocław	76 972	73 067	94,9	86 700	80 348	92,7	63,3	63,5
Gdańsk	56 950	49 068	86,2	49 761	47 149	94,8	59,3	62,6
Łódź	50 736	46 706	92,1	50 146	46 410	92,6	59,8	61,8
KSP Warszawa	86 790	80 256	92,5	73 389	71 273	97,1	44,6	47,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Komendy Głównej Policji.

W miastach z liczbą ludności od 200 tys. do 500 tys. mieszkańców największą liczbę postępowań wszczętych i stwierdzonych odnotował Gdańsk i to także pomimo wzrostu wskaźnika wykrywalności w mieście z 40,9 w 2015 r. do 47,3 w 2016 r. W grupie miast z ludnością od 150 tys. do 200 tys. w kategorii zarówno wszczętych postępowań jak i stwierdzonych dominują Gliwice z Kielcami i Bielską Białą. Z kolei w miastach od 100 tys. do 150 tys. mieszkańców Tarnów, Legnica, Wałbrzych.

Chcąc odnieść powyższe do poziomu przestępczości poszczególnych garnizonów policji (województw, regionów), w tab. 2 przedstawiono poziom przestępczości ogółem w latach 2015–2016.

Trzeba jednak podkreślić, że w porównaniu z 2016 r. dynamika postępowań wszczętych przez policję spadła w całym kraju do 91%. To przerzuciło się na spadek dynamiki przestępstw stwierdzonych przy ich dynamice 93,4%.

Z tabeli 1 i 2 wynika, że najbardziej zagrożone są województwa: mazowieckie (oceniane łącznie z miastem Warszawą), śląskie (z Katowicami, Gliwicami i Bielsko-Białą), dolnośląskie (z Wrocławiem, Legnicą i Wałbrzychem), wielkopolskie (głównie z Poznaniem), małopolskie (z Krakowem i Tarnowem). W dalszej kolejności do regionów względnie zagrożonych zaliczyć należy województwa: kujawsko-pomorskie (z miastem Bydgoszczą) pomorskie (z Gdańskiem), lubelskie (z Lublinem), zachodniopomorskie (ze Szczecinem). Średnio zagrożone to: podkarpackie (z Rzeszowem) i warmińsko-mazurskie (z Olsztynem). Do regionów mniej zagrożonych należą: lubuskie (z Gorzowem Wlkp. i Zieloną Górą), opolskie (z Opolem), podlaskie (z miastem Białostok). Taka wstępna analiza pokazuje, jak ważne zatem jest zjawisko przestępczości w przekroju regionalnym, a idąc dalej, także w przekroju lokalnym (w mieście).

Powyższe dane potwierdzają, że przestępczość o charakterze ogólnym w poszczególnych regionach koncentruje się w miastach (metropoliach, aglomeracjach, konurbacjach), a następnie z różnym natężeniem rozlewa się na obszar regionu. Po części można tutaj wskazać pewną prawidłowość, że w miarę procesu rozlewania się miast, szczególnie tych o charakterze metropolitalnym, następuje także rozlewanie się przestępczości. Oczywiście jest zatem, że w zależności od układu miast w regionie i ich ilości następuje różne nasilenie przestępczości. To nasilenie będzie inne na terenie województwa śląskiego, a inne na obszarze województwa podlaskiego. Z danych zaprezentowanych powyżej wynika także, że miasto Warszawa jest niekwestionowanym liderem. Do czołówki należą także Wrocław i Katowice. Powyższe pokazuje jednoznacznie, że w kontekście przestępczości w tych obszarach mamy do czynienia z nowo kształtującymi się metropoliami w polskich realiach społeczno-gospodarczych.

Jak widać, ośrodki metropolitalne i aglomeracyjne (bardziej zurbanizowane) odnotowały znaczne ilości liczby postępowań wszczętych i stwierdzonych. Zatem w dużych miastach istnieje większe zagrożenie. Potwierdzeniem takiego stanowiska może być przykład województwa mazowieckiego, gdzie całe województwo ma wskaźnik wykrycia na poziomie prawie 73%, ale bez udziału działalności Komendy Stołecznej Policji, która zajmuje się zwalczaniem przestępczości w samej stolicy.

Tutaj wskaźnik wykrycia ukształtował się na poziomie 47,5%. Taka tendencja jest poniekąd prawidłowością w całym kraju, gdzie wielkie ośrodki typu metropolii czy aglomeracji wraz z obszarami je otaczającymi, wysoko zurbanizowane, odnotowują większą przestępczość, a tym samym większe problemy z jej zwalczaniem.

Można zatem stwierdzić, że zarządzanie rozwojem miasta może być rozpatrywane przez pryzmat różnych celów. Jednakże najistotniejszym głównym celem działania władz, w tym przede wszystkim samorządowych i rządowych, powinno być dążenie do stałej poprawy warunków bytowych ludności i zapewnianie bezpieczeństwa.

5. Zakończenie

Współczesne realia społeczno-gospodarcze indukują przestępczość w szczególności w dużych ośrodkach – miastach. W nich to przybiera ona różnego charakteru, co niewątpliwie indukuje dalsze negatywne konsekwencje społeczne. Wpływ na taki stan rzeczy ma wiele czynników, ale bez wątpienia kumulacja zjawisk negatywnych jest skutkiem globalnych procesów zachodzących właśnie w takich przekrojach. Jako przykład podać można to, że m.in. procesy uterytorialnienia i usieciowienia globalnych procesów gospodarczych wymagają włączenia polskich miast w realizację narodowej polityki innowacyjnej i regionalnych strategii innowacyjnych, a tym samym w politykę bezpieczeństwa naszego kraju. Oznacza to, że warunkiem korzystnej integracji Polski w strukturach Unii Europejskiej, podnoszącym jej miejsce w europejskim i światowym podziale pracy, jest zmiana paradygmatu rozwoju lokalnego polskich miast, umożliwiająca tworzenie i realizację miejskich strategii innowacyjnego rozwoju i proinnowacyjnych polityk miejskich” [Błasiak 2007, s. 24]. Taka sytuacja zapewne sprzyjać będzie rozwojowi polskich metropolii i obszarów metropolitalnych, co doprowadzi siłą rzeczy do kreowania innowacyjności w obszarze bezpieczeństwa, a przede wszystkim w fazie zapobiegania. Pamiętać jednak należy, że ta innowacyjność i kreatywność nie będą dotyczyć tylko jednej strony, ale także drugiej, a więc tej, która poszukuje nowych form dokonywania przestępstw.

Literatura

- Błasiak W., 2007, *Polskie miasta wobec wyzwań Strategii lizbońskiej*, Samorząd Terytorialny, nr 5.
- Brol R., 2001, *Ekonomika i zarządzanie miastem*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
- Burkiewicz B., Jurczak-Mączka K. (red.), Szafrąńska M., 2012, *Zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni w Polsce*, [w:] Czapska J. (red.), *Zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
- Castells M., 1982, *Kwestia miejska*, PWN, Warszawa.
- Dukała K., 2012, *CPTED – założenia, strategie, sposoby prezentacji*, [w:] Czapska J. (red.), *Zapobieganie przestępczości przez kształtowanie przestrzeni*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.

Encyklopedia popularna PWN, 1998, PWN, Warszawa.

Jewtuchowicz A., 2004, *Miasta w rozwoju regionów. Ewolucja relacji miasto-region*, [w:] Korenik S., Szolek K. (red.), *Konkurencyjność i potencjał rozwoju polskich metropolii – szanse i bariery*, Biuletyn KPZK, z. 214, Warszawa.

Łojek K., 2007, *Rola policji w kształtowaniu bezpiecznej przestrzeni lokalnej*, [w:] Szymaniak A. (red.), *Samorząd a policja. Kształtowanie bezpieczeństwa lokalnego*, Wydawnictwo Naukowe INPiD UAM, Poznań.

Łuczyszyn A., 2004, *Tendencje występujące w rozwoju miasta – zagadnienia wybrane*, [w:] Korenik S., Szolek K. (red.), *Konkurencyjność i potencjał rozwoju polskich metropolii – szanse i bariery*, Biuletyn KPZK, z. 214, Warszawa.